

Висновки. Таким чином, шерінгова економіка – це нова недосліджена модель економіки, яка пропонує реалізувати надлишковий ресурс шляхом продажу, оренди або обміну для отримання матеріальної або соціальної вигоди. Проаналізувавши тенденції розвитку шерінгової економіки, потрібно зауважити позитивні тенденції зростання кожного року. У 2017 році найбільше використання мали сегменти: медіа та розваги – 28% та житло – 20%. За прогнозами до 2025 році вартість транзакцій досягне 570 млрд. євро, а дохід 335 млрд. євро.

Література

1. Як шерінгова економіка змінює світ?. – 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.epravda.com.ua/publications/2016/09/5/603709/>
2. Share Economy 2017. The new business model, 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.pwc.de/de/digitale-transformation/share-economy-report-2017.pdf>

Марцінко Д. В., Капінос Г. І.
Хмельницький національний університет
м. Хмельницький

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНИХ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Актуальність дослідження. Сьогодні тема управління конкурентоспроможністю підприємств є надзвичайно актуальною. Це спричинено багатьма факторами історичного розвитку та особливостями ринкової економіки.

На даному етапі розвитку економіки України одним з основних факторів підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства є формування та ефективне управління системою якості в організації.

Питаннями побудови та оцінки механізму управління якістю на підприємстві у розрізі управління його конкурентоспроможністю займалися багато вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед яких такі провідні науковці як Е. Демінг, Дж. Джуран, Г. Тагуті, А. Фейгенбаум, К. Іскава та інші. До українських вчених, які працювали у даній сфері відносять таких, як М. І. Шаповал, І. В. Сирохман, С. М. Безродна, Н. В. Мережко та інших.

Мета статті. Метою дослідження є визначення основних положень щодо впровадження та вдосконалення систем управління якістю на підприємствах у контексті підвищення конкурентоспроможності останніх.

Вклад основного матеріалу. Для того, щоб зрозуміти основні засади управління якістю на підприємстві доцільно розглянути основні етапи його розвитку.

На нашу думку, найбільш вдалою інтерпретацією еволюції концепцій управління якістю є праця вітчизняного науковця М. І. Шаповала [1], де виокремлюються шість етапів, серед яких:

1 етап – індивідуальний контроль якості (до кінця XIX ст., який характеризувався тим, що кожен працівник повністю контролював якість виходів своєї індивідуальної праці, тим самим, забезпечуючи, якість виробу.

2 етап – цеховий контроль якості, який зародився на початку XX ст. Його відмінною характеристикою вже був розподіл функцій та відповідальності за якість як між окремими працівниками та керівником.

3 етап – приймальний контроль якості, тобто контроль якості під час приймання продукції. На цьому етапі відбулося відокремлення технічного контролю від виробничих операцій та оформлення його як самостійно-професійного виду діяльності.

4 етап – статистичний контроль якості, що базується на теорії ймовірності та математичній статистиці. Особливістю цього етапу є заміна суцільного контролю вибірковою і використання контрольних карт В. Шухарта.

5 етап – комплексне управління якістю, яке характеризувалось переходом від звичайного контролю якості до управління якістю, що дозволило усунути подвійну підпорядкованість працівників шляхом створення служб якості.

6 етап – забезпечення якості на базі стандартів ISO 9000. Ця методологія з'явилася наприкінці 1980-х років з появою міжнародних стандартів ISO серії 9000, лейтмотивом яких була гарантія задоволення вимог споживачів.

Як бачимо, якість з часом нарощувала своє значення в організації та розширювала сферу та принципи управління нею. Проте, на деяких вітчизняних підприємствах і до сьогодні панує помилкове переконання, що забезпечити якість продукції можна лише шляхом жорсткого контролю за самим процесом її виготовлення, але це лише частина загального процесу роботи з якістю.

Масштабний розвиток конкуренції продукує постійне підвищення вимог до якості продукції, що, у свою чергу, зумовлює необхідність застосування системного підходу до управління якістю.

Система управління якістю (СУЯ) на підприємстві повинна являти собою комплекс підсистем, які взаємопов'язані між собою і спрямовані на забезпечення відповідного вимогам рівня якості продукції та, у сучасних умовах, включати в себе такі завдання:

- 1) контроль безпечності продукції (сертифікацію, методи контролю та самоконтролю, перевірка документації);
- 2) формування нової концепції управління (впровадження сучасних форм і методів організації виробництва, планування необхідного рівня якості);
- 3) постійне вдосконалення менеджменту на засадах світового досвіду;
- 4) належна мотивація праці всіх категорій персоналу, активізація людського чинника та проведення кадрової політики [2, с. 192].

Тому, лише комплексно підійшовши до управління якістю, можна забезпечити належний її рівень.

Для прикладу, в Україні на загальнодержавному рівні встановленні обов'язкові до виконання мінімальні вимоги щодо характеристик продукції, що виходить на продаж (ДСТУ 4161-2003 та ДСТУ ISO 22000:2007) та визначено відповідальність виробника (постачальника, продавця) за введення в обіг недоброякісної продукції (Закон України «Про захист прав споживачів»).

Поряд з цим процес впровадження системи управління якістю на підприємстві є досить трудомістким. Згідно з цим, багато організацій не в змозі сертифікувати свою продукцію відповідно до даних стандартів.

Проте, існують категорії підприємств, для яких принципово важливим є впровадження стандартів ISO. Здебільшого, це ті, які прагнуть: поліпшити якість продукції або послуг, підвищити їх безпеку, удосконалити систему менеджменту, підвищити ефективність виробництва, систематизувати управління підприємством, підвищити конкурентоспроможність продукції, спростити процес ліцензування, мати можливість брати участь у міжнародних проектах, залучити іноземних інвесторів [4, с. 83].

Стандарти ISO серії 9000 висувають єдині вимоги до управління організацією з точки зору забезпечення якості її діяльності. Головним принципом управління якістю в стандартах ISO визначається принцип орієнтації на замовника, що передбачає концентрацію уваги на задоволенні вимог замовника та прагненні до перевершення його очікувань [5, с. 3].

Тому, основне завдання системи управління якістю полягає не в тому, щоб контролювати кожну операцію або одиницю продукції, а в тому, щоб створити умови, що зводять до мінімуму помилки в роботі. Даний підхід називається процесним. Його було закладено в основі стандарту 2008 року, який в подальшому отримав розвиток у ISO 9001:2015 [6, с. 28].

Основною вимогою стандартів ISO є впровадження процесного підходу. У розвинених країнах застосування цього підходу розглядається як одна з базових концепцій сучасного менеджменту. На жаль, у більшості вітчизняних підприємств, які пройшли етап сертифікації, усі кроки реалізації процесного підходу зводяться лише до формального їх закріплення. Тобто, основна увага зосереджується на розробці певного набору документів, в яких описуються усі види робіт на підприємстві, відповідальні особи за їх виконання, необхідні ресурси, показники результативності тощо.

На нашу думку, основними етапами при впровадженні процесного підходу до системи управління якістю, слід вважати такі:

- 1) визначення стейкхолдерів (зацікавлених осіб) підприємства та їхніх вимог (на основі аналізу укладених угод, протоколів зборів акціонерів тощо);
- 2) розробка або ідентифікація процесів формування якості;
- 3) формування структури, функцій, цілей та методів управління якістю;
- 4) здійснення перевірки реалізації процесного підходу в усіх сферах функціонування;
- 5) перевірка задоволення вимог усіх зацікавлених сторін (у випадку, якщо на попередньому етапі не було виявлено помилок).

Висновки. З огляду на проведені дослідження, нами було визначено основні шляхи підвищення ефективності функціонування СУЯ на підприємстві:

- застосування системного підходу до управління якістю;
- формування системи управління якістю згідно вимог споживача;
- концентрація уваги не на окремих бізнес-процесах, а на їх сукупності (концепція процесного підходу до реалізації функції по забезпеченню якості);
- визначення місця системи управління якістю в структурі підприємства;
- розробка ефективної системи мотивації персоналу з точки зору забезпечення якості на підприємстві;
- створення фонду з фінансування системи забезпечення якості;
- здійснення адекватного управління взаємовідносинам «витрати-результати»;
- проведення постійного аналізу зовнішнього середовища.

Наприкінці варто відзначити, що впровадження системи управління якістю на підприємстві дасть йому можливість бути конкурентоспроможним та посилити свій потенціал, але за умови комплексної роботи усіх систем.

Література

1. Шаповал М. І. Менеджмент якості: підручник / М. І. Шаповал. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 471 с.
2. Маховка В. М. Формування системи управління якістю продукції підприємства в сучасних умовах господарювання / В. М. Маховка, В. М. Вишовський // Економічний форум. – 2016. – № 2. – С. 189-193.
3. Кутах К. М. Впровадження системи управління якістю продукції на підприємствах / К. М. Кутах // Технологический аудит и резервы производства. – 2014. – № 1(5). – С. 24-26.
4. Прокопів Ю. В. Міжнародні стандарти якості в Україні та їх важливість в управлінні організацією / Ю. В. Прокопів // Молодий вчений. – 2015. – № 11. – С. 81-85.
5. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів: ДСТУ ISO 9000:2015. – [Чинний від 2016-01-01]. – К.: Держспоживстандарт України, 2015. – 45 с.
6. Лисенко О. М. Системи управління якістю: особливості впровадження згідно з новою версією стандарту ISO 9001 / О. М. Лисенко // Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент. – 2016. – № 1. – С. 27-34.

**Нікітчук О. А., Мацера С. М.
Вінницький кооперативний інститут
м. Вінниця**

КОНТРОЛІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Актуальність дослідження. Ефективність діяльності підприємства значною мірою залежить від рівня управлінської діяльності, яка необхідна для формулювання і досягнення мети організації. На сьогодні важливим для підприємств-виробників залишається створення конкурентоспроможної продукції, яка принесе їм дохід, а це може відбуватися в основному в умовах глобалізації й формування економіки знань, запровадження прогресивних інновацій, які б охоплювали весь комплекс управлінських заходів, в основу яких покладено